

Foto: »Danmarks Lærerforening 1874-1924

Marie Mortensen (1872-1951)

Marie Mortensen, født Hansen, voksede op i en sønderjysk husmandsfamilie i Gørding nord for den gamle Kongeågrænse. I en alder af 16 år kom hun ud som lærerinde på pøgeskolen i Brande og oplevede der de usle bolig- og lønforhold, som den tids lærerinder blev udsat for.

I 1891 tog Marie Hansen på højskoleophold i Askov, og i 1897 fik hun eksamen som forskolelærerinde med karakteren udmærket godt.

Den etårige forskolelærerindeuddannelse blev oprettet i 1892 som en mulighed for bogligt begavede – men mindre bemidlede – bondepiger. Flere af de unge kvinder, som Marie Hansen stødte ind i på seminariet, blev senere hendes trofaste støtter i det faglige arbejde for at forbedre vilkårene for forskolelærerinderne. Efter endt eksamen arbejdede hun i Nykøbing Mors, i Øster Doense, og i 1902 fik hun fast ansættelse ved forskolen i Viby på Sjælland.

Marie Hansen var en særdeles aktiv kvinde både i afholdssagen, i kvindesagen og som formand for værgerådet. Som årene

gik markerede hun sig efterhånden kraftigt som forskolelærerindernes førende talskvinde, men landsbylærerinderne – med deres treårige uddannelse – ønskede ikke at få Marie Hansen opstillet til Danmarks Lærerforenings hovedstyrelse. Det fandt forskolelærerinderne sig ikke i, så de dannede deres egen organisation »Forskolelærerindernes Valgforbund«. Og ved valget til hovedstyrelsen i 1915 blev Marie Hansen valgt ind med det største antal stemmer blandt de opstillede lærerinder.

I hovedstyrelsen arbejdede hun mod det mål, at forskolelærerinderne skulle have samme løn, arbejdsforhold og muligheder for videreuddannelse som de andre grupper i Lærerforeningen. Hun var en begavet taler og fik ofte sejre hjem på sin djærve og sarkastiske facon. Men stilen og den kompromisløse forskolelærerindelinie skaffede hende mange fjender, ikke mindst blandt andre fagligt aktive kvinder.

Ligelønsforkæmperen Thora Pedersens krav om, at uddannelsen for forskolelærerinder skulle afskaffes, så den samlede lærerindegruppe blev stillet bedre, afviste Marie Hansen totalt. Debatten imellem de to i 1921 indledte en årelang og bitter strid også internt blandt forskolelærerinder.

Marie Hansen blev i 1919 – som 47-årig – gift Mortensen og flyttede fra Viby til Viborg. Og så var det slut med den aktive lærerindekarriere. Men hun beholdt pladsen i hovedstyrelsen indtil 1927. Efter 1919 ville kritiske røster have hende fjernet – dels på grund af hendes status som pensionist, dels på grund af hendes »Vi alene vide«-stil. Men mange bakkede hende op, og søsteren Anna Hansen, der var lærerinde i Dronningborg og af samme synspunkter, efterfulgte hende i hovedstyrelsen. Og Marie Mortensen havde derfor muligheden for indflydelse fra kulisserne.

Egtemanden, redaktør på Viborg Amts Social-Demokrat og byrådsmedlem i Viborg, A.C. Mortensen, blev året efter brylluppet valgt til Folketinget for Socialdemokratiet. Marie Mortensen støttede ham stærkt under valgkampagnen, og hun tog ofte ordet på vælgermøderne, og ifølge Viborg Stiftstidende skulle hun ligefrem have generet den konservative spidskandidat.

Fra 1921-43 var hun medlem af skolekommissionen i Viborg og fra 1924-43 medlem af amtsskolerådet for Viborg Amt. Hun var medlem af menighedsrådet, medlem af hovedstyrelsen for Danmarks Afholdsforening, og hun har holdt hundredvis af afholdsforedrag rundt om i landet.

Marie Mortensen blev tunghør i en tidlig alder, men karakteristisk nok gik hun så ind i arbejdet for tunghøres forhold.

Marie Mortensens temperament og enevældige lederstil gav hende mange fjender, men selv disse måtte tage hatten af for den enestående energiske indsats, hun ydede. Sociale hensyn var vigtigere for hende end både standsinteresser og korrekte, kvindesaglige holdninger.